

Recomanacions i pautes per a la redacció de citacions i referències bibliogràfiques amb l'estil APA

**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Innovació
i de Formació del Professorat

**Universitat de les
Illes Balears**

Departament de Pedagogia Aplicada
i Psicologia de l'Educació

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	4
RECOMANACIONS GENERALS PER A LA REDACCIÓ DEL DOCUMENT	4
Localització dels elements d'un document	4
PAUTES DE CITACIÓ DE DOCUMENTS	5
Autor citat al text	5
Citació al text	5
Citació literal	5
Autor no citat al text	6
Citació al text	6
Citació literal	6
Citar imatges	6
PAUTES DE CITACIÓ DE RECURSOS ELECTRÒNICS	7
Document amb número de pàgina	7
Document sense número de pàgina	8
PAUTES PER A LA REDACCIÓ DE REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	8
Monografies	9
Monografia completa:	9
Part d'una monografia:	10
Publicacions periòdiques.....	10
Articles de revistes científiques:	10

PAUTES PER A LA REDACCIÓ DE REFERÈNCIES D'IMATGES I DOCUMENTS	
ELECTRÒNICS.....	10
Imatges	11
Llibres electrònics (e-books)	11
Materials de referència en línia	12
Enciclopèdia en línia.....	12
Diccionari en línia	13
Wiki.....	13
Publicacions en blocs.....	14
Apunt publicat a bloc	14
Publicacions periòdiques.....	14
Article amb un DOI assignat	14
ABREVIATURES	15
REFERÈNCIES	16

RECOMANACIONS I PAUTES PER A LA REDACCIÓ DE CITACIONS I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES AMB L'ESTIL APA

Introducció

L'estil de citacions i referències APA l'ha elaborat l'American Psychological Association i ha estat àmpliament acceptat per la comunitat científica en l'àrea de les ciències socials. La normalització en l'estructura de les citacions i referències bibliogràfiques ens permet identificar d'una manera unívoca cadascuna de les parts del document referenciat. A més, ens permet esbrinar el tipus documental en què ha estat publicat sense haver de tenir cap coneixement previ sobre la publicació.

Com es pot observar, l'estil de les referències bibliogràfiques és un instrument de comunicació entre investigadors on es facilita informació sobre l'obra referenciada. És per això que cal esmerçar-se per respectar la normativa seguint les recomanacions i pautes següents:

Recomanacions generals per a la redacció del document

Localització dels elements d'un document

Quan intentam citar o bé referenciar un material, molt sovint ens trobam amb documents el disseny de la portada dels quals no ens ajuda a determinar els elements que el componen: títol, subtítol, autor, coautor, etc. Atesa aquesta situació, es recomana consultar catàlegs bibliogràfics en línia (CABIB, Catàleg de la Biblioteca Nacional, etc.) i fer una ullada a la referència bibliogràfica del document que ens ha creat aquesta confusió. D'aquesta manera ens assegurarem d'introduir les dades correctament.

Pautes de citació de documents textuais

Autor citat al text

Citació al text

Les citacions s'empren com a suport als textos, documenten una afirmació o bé aclareixen la hipòtesi de treball. En cas que l'autor sigui citat al text, el primer cognom anirà seguit de l'any de la publicació entre parèntesis.

Exemple:

(...) d'acord amb el que diu Carbonell (2000), que la lluita per una vertadera igualtat d'oportunitats i drets cívics i polítics resulta tan necessària com complexa, ja que la igualtat és una convicció i, com a tal, no resulta senzill convèncer del necessari compliment d'aquesta com a dret.

Citació literal

Si s'usa una citació literal del text d'un autor, s'indicarà darrere l'any i, separat per coma (,), el número de la pàgina on es troba el fragment citat literalment precedit per l'abreviatura de <pàgina> (p.).

Exemple:

Com exposen Gallardo i Salvador (1999, p. 273), "l'objectiu final de la realització de qualque exercici o esport és la millora de la qualitat de vida", i aquesta idea és absolutament aplicable (...).

Les citacions literals curtes que ocupin dues línies o un màxim de quaranta paraules poden ser introduïdes al mateix paràgraf del text. Les que tenguin una extensió superior hauran d'anar en un paràgraf a banda. (Vegeu segon exemple de la p. 6).

Autor no citat al text

Citació al text

Si al text no se cita l'autor, però s'introdueix una informació o asserció relativa al seu treball, caldrà afegir el primer cognom al format entre parèntesis abans de la data.

Exemple:

Centrant-nos en les persones amb paràlisi cerebral, es pot dir que dins l'ampli món de les activitats esportives, les activitats aquàtiques són, per les seves característiques, un tipus de pràctica molt adient i beneficiosa, i permeten suplir la manca d'activitat dels òrgans motrius (Ponces, 1993).

Citació literal

Si es vol introduir una citació literal i al text no apareix l'autor, el primer cognom s'introduirà precedint la data i el número de pàgina on es troba el fragment en el format de citació entre parèntesis, com hem vist en els patrons anteriors.

Exemple:

"En la religión estatal de Dahomey, por lo menos tantas mujeres como hombres ejercen funciones sacerdotales; las sacerdotisas se someten a un proceso continuo de iniciación durante tres años; se las llama "Madres". Su persona es inviolable y gozan de grandes privilegios. (...) La deidad más temida de Matabeleland era atendida por un colegio de sacerdotisas a las que se les consideraba como sus hijas (...). Los numerosos fetiches femeninos o "fetiche madre" son atendidos, en toda África, por mujeres." (Briffault, 1974, p. 274)

Citar imatges

Les imatges se citaran com a figures i s'aniran ordenant mitjançant numeració aràbiga i segons l'aparició al text. En primer lloc es posarà el títol, seguidament el lloc on es va prendre la imatge i l'any entre parèntesis. S'indicarà la font des d'on s'ha descarregat la imatge, el nom de l'autor precedit per la paraula

«Copyright» i l'any en què s'obtingueren els drets de la imatge (no té per què coincidir amb la data en què fou realitzada la imatge).

Exemple:

Figura 1. El patio del colegio, Huerta de la Reina (Córdoba) (2007). Font: Flickr, copyright Álvaro Carnicero, 2007.

Pautes de citació de recursos electrònics

Document amb número de pàgina

Per citar una part específica d'una font electrònica, s'indicarà el número de la pàgina, el capítol, la figura, la taula, etc., precedit per l'abreviació corresponent.

Exemples:

“D'acord amb la teoria de l'aprenentatge social, el reforç i el modelat generalment actuen de forma combinada. En l'esport el reforç dels actes violents sorgeix principalment de tres fonts: a) el grup de referència immediat dels esportistes, especialment els entrenadors, companys, família, mestres i professors; b) l'estructura de l'esport i l'execució de les regles pels directius o àrbitres; c) les influències socials, com són les actituds dels seguidors, mitjans de comunicació, tribunals de disciplina esportiva i societat en general” (Palou, Borràs i Ponseti, 2003, p. 131).

En aquest cas s'ha abreuïat la paraula “pàgina” ¹.

---

¹ Al final de l'annex es faciliten abreviatures amb el significat corresponent.

"How do you manage a classroom? Think about it. Your task is to engage the students in academic work of some sort. To do that, you have to determine what they are to be taught (curriculum guides might help here). Then you must figure out whether the students who are in your classroom are able (ready) to learn what is prescribed for them. After you have diagnosed the students to determine their readiness for the material you want to present, you may find that they are not quite up to it". (Fenstermacher i Soltis, 1998, cap. 2)

En aquest cas s'ha abreujat la paraula "capítol".

Document sense número de pàgina

Per als recursos electrònics que no tenen número de pàgina, s'emprarà el número del paràgraf per localitzar la citació, i si és possible, precedit per l'abreviatura del paràgraf (par.) o bé l'abreviatura simbòlica (§).

Exemple:

"(...) el tutor virtual deberá asegurarse de que los estudiantes sean capaces de poseer un cierto dominio sobre las herramientas disponibles en el entorno (chat, correo electrónico, carga de ficheros,...)". (Llorente, 2006, par. 17).

Si ni tan sols el paràgraf ni el número de la pàgina s'aprecien, se citarà l'encapçalament de la secció del text on es troba el fragment seguit pel número del paràgraf, a fi de dirigir el lector a la localització exacta del material.

Exemple:

"Es evidente que la mayoría de las WebQuest que podemos encontrar en la red no son directamente aplicables a nuestras aulas. Ni el currículum, ni el contexto escolar, ni los alumnos son iguales". (Adell, 2004, Cómo diseñar una Webquest, § 1).

Pautes per a la redacció de referències bibliogràfiques

Les referències bibliogràfiques es limitaran a les *obres esmentades al text*. Si desitjau incloure-hi referències no citades al text, ho fareu sota un altre epígraf després del de «Referències bibliogràfiques» amb el títol «Referències no citades» o bé «Referències electròniques» (si es tracta d'una relació de catàlegs i bases de dades on s'ha fet la recerca). Les referències bibliogràfiques i les referències no citades, en cas que desitgeu afegir-les, es presentaran al final del treball ordenades alfabèticament en cada epígraf.

Tot seguit es posa un exemple de cada tipus documental, precedit per l'estructura i la forma dels elements que el componen.

Monografies

Monografia completa:

Cognoms de l'autor, INICIAL/S. (any de la publicació). *Títol del llibre*. Lloc de la publicació: Editorial.

Exemple:

Venini Redin, E. (1983). *L'educació femenina a Barcelona a la Il·lustració catalana (1780-1808)*. Barcelona: Universitat de Barcelona, Centre de Publicacions, Intercanvi Científic i Extensió Universitària.

Nota: s'hi poden afegir fins un màxim de sis autors. En les obres de més de sis autors afegirem l'expressió et al².

Exemple:

Blanch, R., Fernández, E., Ferrer, M., Fuertes, M.A., López, J. M., Matheu, M., et al. (1992). *El mar: font de vida i de cultura*. Barcelona, Servei de Difusió i Edicions.

---

² Aquesta recomanació s'emprarà en tot tipus de referències que tinguin més de sis autors: part d'una monografia, publicacions periòdiques, materials audiovisuals, etc.

Part d'una monografia:

Cognoms, INICIAL/S DE L'AUTOR. (Any de la publicació). Títol del capítol o fragment. En INICIAL DE L'AUTOR RESPONSABLE DE LA MONOGRAFIA COMPLETA i Cognoms (càrrec que té abreujat: coordinador (Coord.), compilador (Comp.), responsable (Resp.), etc.), *Títol de la monografia* (número de la primera pàgina del capítol - número de la darrera pàgina del capítol). Lloc de la publicació: Editorial.

Exemple:

Marroig, M. A., Roig, M. R., Sobrevias, M., Femenias, M., Sans, A. (1997). Les escoles estrangeres en el context sociocultural de Mallorca. En J. Vallespir Soler (Resp.), *Multiculturalisme a Mallorca* (pp. 161-186). Palma: Universitat de les Illes Balears, Servei de Publicacions i Intercanvi Científic.

Publicacions periòdiques

Articles de revistes científiques:

Cognoms, INICIAL/S DE L'AUTOR. (Any de la publicació). Títol de l'article. *Títol de la revista*, número de la revista, número de la primera pàgina de l'article (en xifra)-número de la darrera pàgina de l'article (en xifra).

Exemple:

Bosch, M. & Esteve, O. (1999). Activitats per desenvolupar la consciència lingüística. *Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*, 18, 67-81.

Pautes per a la redacció de referències de recursos i documents electrònics

Tot seguit es posa un exemple de cada tipus documental, precedit per l'estructura i la forma dels elements que la componen.

Imatges

Les imatges, es referenciaran de la manera següent³:

Cognoms, Inicial de l'autor. (Fotògraf). (Any). *Títol de la imatge*, [disponibilitat de la imatge]. Recuperat Mes dia en xifres, any, des de Nom de la base de dades des d'on s'ha descarregat la imatge.

Exemple:

Carnicero, A. (Fotògraf). (2007). <i>El patio del colegio</i> , [Imatge en línia]. Recuperat Setembre 15, 2009, des de Flickr.
--

Llibres electrònics (e-books)

Els llibres electrònics estan disponibles en una gran varietat de formats. Poden llegir-se pàgina a pàgina en una web pública, se'n pot descarregar una part o el text complet des d'una base de dades o bé des d'un repositori, etc. Si el contingut que s'està referenciant només està disponible en format electrònic, o bé és molt difícil localitzar-lo imprès, s'inclourà la localització de la font (URL).

Referència bibliogràfica (monografia)

Cognoms, INICIALS DE L'AUTOR. (Any de la publicació). *Títol del llibre electrònic*. Disponible en [URL on es troba el document](#)

Exemple:

García, M. (2002). <i>La educación, actividad interpretativa: hermenéutica y filosofía de la educación</i> . Disponible en http://vlex.com/source/actividad-interpretativa-educación-273
--

Nota: emprau «Disponible a» en comptes de «Recuperat des de» quan la URL ens adreça a la informació sobre la manera com es pot obtenir aquest material.

---

³ Se segueix el mateix exemple vist en l'apartat de citació d'imatges.

«Recuperat des de» l'emprarem quan la URL ens porti directament al document referenciat complet.

Capítol d'un llibre electrònic

Cognoms, INICIALS DE L'AUTOR. (any de la publicació). Títol del capítol. En INICIAL DE L'AUTOR RESPONSABLE DE LA MONOGRAFIA COMPLETA i cognoms (càrrec que té entre parèntesi i abreujat: coordinador (Coord.), compilador (Comp.), responsable (Resp.), etc.), *Títol del llibre electrònic* (volum, pàgines abreujat (pp.) del fragment referenciat). Recuperat des de URL on es troba el document o bé Nom de la base de dades on s'ha localitzat el document.

Exemple:

Pipo, C. & González, A. (2002). Salidas desafiantes: trueques entre mujeres y política. En G. Alonso i R. Díaz (Resp.), <i>Hacia una pedagogía de las experiencias de las mujeres</i> (pp. 131-154). Recuperat des del Catàleg de Recursos Electrònics de la UIB.

Nota: el nom de la base de dades s'inclou a la referència per orientar el lector per trobar la versió electrònica del llibre, ja que és possible que la localització de la versió impresa sigui embrollada.

Materials de referència en línia

Enciclopèdia en línia

Cognoms, INICIALS DE L'AUTOR. (Any de la publicació). Títol de l'article. En Nom de l'ens responsable (Càrrec abreujat). *Nom de l'Enciclopèdia consultada*. Recuperat (data de consulta) Mes dia en xifres, Any, des de [URL on es troba el document](#)

Exemple:

Climatologia dinàmica. En Grup Enciclopèdia Catalana (Ed.). *l' Enciclopèdia*. Recuperat Març 11, 2009, des de http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0169044

Nota: observau que en aquest cas l'article de l'enciclopèdia no té un autor assignat. Aleshores, es posarà el títol de l'article en primera posició. Si citau l'enciclopèdia en línia com a obra de referència, s'introduirà la URL de la pàgina d'inici. La referència electrònica quedaria de la manera següent:⁴

Grup Enciclopèdia Catalana (Ed.). *l'Enciclopèdia*. Recuperat Març 11, 2009 des de <http://www.enciclopedia.cat>

Diccionari en línia

Títol de l'article consultat. (Any de la publicació). En *Nom del diccionari en línia*. Recuperat Mes en lletra dia en xifra, Any, des de [URL on es troba el document](#)

Exemple:

Psicologia. (s.d.). *Gran Diccionari de la Llengua Catalana*. Recuperat Març 11, 2009, des de <http://ec.grec.net/lexicx.jsp?GECART=0>

Wiki

Títol de l'article consultat. (Any de la publicació). Recuperat Mes en lletra dia en xifra, Any, des de Títol del Wiki consultat: [URL on es troba el wiki](#)

Exemple:

RSS. (2009). Recuperat Març 11, 2009, des de Wiki de Tecnologia Educativa: <http://cent.uji.es/wiki/seminari:rss>

⁴ Aquest exemple de referència s'empraria en l'epígraf <Referències electròniques> com a material no citat.

Publicacions en blocs

Apunt publicat a un bloc

Cognoms, INICIALS DE L'AUTOR. (Any, Mes dia en xifres de la publicació de l'apunt). Títol de l'apunt. Apunt publicat a [URL on es troba el document](#)

Exemple:

Santamaría, F. (2007, març 17). Recopilación y análisis de los gestores bibliográficos en la actualidad. Apunt publicat a <http://gabinetedeinformatica.net/wp15/>

Publicacions periòdiques

Article amb un DOI assignat

Cognoms, INICIALS DE L'AUTOR (any de publicació). Títol de l'article. *Títol de la revista o suport sobre el que s'ha publicat*, volum (número), pàgines. Doi: número del doi.

Exemple:

Clark, B. R. (1960). The Cooling-Out function in Higher Education. *American Journal of Sociology*, 65, 569-576. Doi: 10.1086/222787

Abreviatures

Cap.	capítol	P.	pàgina
Comp.	compilador	Par. ¶	paràgraf
Coord.	coordinador	pp.	pàgines
Dir.	director	Resp.	responsable
Ed./Eds.	editor/ editors o director/s literari/s	[s.d.]	sense data
et al.	et alii, indicació de l'omissió d'autors	[sic.]	segueix una incorrecció
[i.e.]	id est, precedeix una data de publicació corregida número d'exemplar de publicació en sèrie	v.	segueix el nombre de volums d'una monografia
Núm.	número	Vol.	precedeix el número del volum citat

Referències

American Psychological Association (APA). (2006). *Manual de estilo de publicaciones de la American Psychological Association. Versión abreviada* (M. Chávez, Trad.). México: El Manual Moderno. (Treball original publicat el 2005).

American Psychological Association (APA). (2007). *APA Style Guide to Electronic References*. Washington, DC: Autor.

American Psychological Association (APA). (s.d.). *Electronic references: citations in text of electronic material*. Recuperat Març 29, 2009 des de <http://www.apastyle.org/electext.html>

Biblioteca Universitat de Girona. (s.d.). *L' estil APA*. Recuperat Maig 5, 2009 des de http://www.udg.edu/Serveis/Formacioenlinia/Comcitardocuments/EstilAPAencat ala/tabid/11972/language/ca-ES/Default.aspx#pagines_web

Canales, T. (s.d.). *Formato APA: quinta edición*. Recuperat des de http://www.uib.es/ant/infosobre/estructura/instituts/ICE/revista_IN/docs/Apa_Edicion5.pdf

Robert E. Kennedy Library. *Citing images: APA examples*. Recuperat des de http://lib.calpoly.edu/research/guides/caed/images_apa.html